

IN MEMORIAM IR A. VAN DER STEUR

1893—1953

door IR J. P. VAN BRUGGEN

DE Nederlandse bouwwereld heeft een gevoelig verlies geleden door het plotseling overlijden van de Rotterdamse architect ir A. van der Steur. Midden uit een werkzaam leven, bezig met het scheppen van belangrijke bouwwerken in ons land, is hij heengegaan en het zal een zware opgaaf zijn, het door hem aangevangene overeenkomstig zijn hoge standaard te voltooien.

Opgegroeid in een kunstzinnig milieu had hij al vroeg gelegenheid, zijn talenten tot ontplooiing te brengen, iets, waartoe hij ruimschoots de gelegenheid kreeg toen hij, na een aanloopperiode in dienst van de Nederlandse Spoorwegen, in 1924 bij de Dienst van Gemeentewerken van Rotterdam in dienst trad als architect. In de vijftien jaar, die hij daar doorbracht, is een groot aantal openbare gebouwen van velerlei aard onder zijn leiding tot stand gekomen en van het begin af heeft hij op de architectuur daarvan en op de inrichting een zeer persoonlijk stempel gedrukt. De waardering die zijn werk hier genoot blijkt wel uit het feit, dat hem in 1929 de speciaal gecreëerde rang van stadsarchitect werd toegekend.

Naast verschillende scholen voor lager en middelbaar onderwijs zijn, in bonte volgorde, te noemen het Erasmiaans Gymnasium, het Zuider Ziekenhuis, het gebouw voor de Volksgezondheid, de Rijksseruminrichting, het Hoofdbureau van Politie, het Administratiegebouw van het G.E.B., de Electriche Centrale aan de Galileïstraat, de Willemsbrug, de ventilatie- en roltrappengebouwen van de Maastunnel en als werk, dat vooral zijn naam tot ver over de grenzen van ons land bracht, het Museum Boymans. Het is wel tragisch dat hij, sinds kort uitgenodigd om opnieuw als architect op te treden bij de uitbreiding van dit bouwwerk, dat zijn bijzondere liefde had, en waarmede hij zich in zijn laatste dagen juist intensief bezighield, de voltooiing daarvan niet zal mogen beleven.

Nadat hij zich in 1939 zelfstandig gemaakt en als architect gevestigd had, heeft hij zijn werkzaamheden op nog breder terrein

kunnen ontplooiën en belangrijke gebouwen van velerlei aard in verschillende plaatsen in den lande tot stand weten te brengen.

Te Rotterdam zijn het, naast kleinere gebouwen, vooral het gecombineerde Maritiem Museum Prins Hendrik en het Instituut voor Scheepvaart en Luchtvaart, het Oogziekenhuis en de Twentsche Bank, die zijn kundigheden als architect bevestigden; buiten Rotterdam kan geweest worden op kantoorgebouwen voor de N.V. Organon in Oss, voor de IJsselcentrale te Zwolle en voor de PEGUS in Utrecht en de in uitvoering zijnde complexen voor de Unilever N.V. in Vlaardingen, de Technische Hogeschool in Delft en de Eerste Nederlandsche Verzekering Mij. N.V. te 's-Gravenhage. Verschillende andere belangrijke bouwwerken waren in een zodanig stadium van voorbereiding, dat verwacht mag worden, dat zij als posthume werken te zijner tijd nog aan het oeuvre van de bouwmeester zullen kunnen worden toegevoegd.

Behalve het ontwerpen van nieuwe gebouwen had ook het behouden van het vroegere de volle liefde van van der Steur, en met veel vrucht is in verschillende gevallen een beroep op zijn kundigheden gedaan bij belangrijke restauratiewerken o.m. die van het in de wereldoorlog verwoeste raadhuis in Middelburg, van het raadhuis in Gouda en, in samenwerking met ir J. C. Meischke, van de St. Laurenskerk te dezer stede.

Overziet men het geheel van zijn werk, dan wordt men, behalve door de belangrijkheid daarvan, getroffen door de veelzijdigheid. Van der Steur had de gave, zich snel in de aan een bouwwerk te stellen eisen in te werken en een bruikbare oplossing voor de gestelde problemen te vinden. Zijn soepelheid en vindingrijkheid, die met de groeiende ervaring steeds toenamen, maakten het mogelijk, ook in ogenschijnlijk zeer gecompliceerde situaties met een idee te komen, dat de volledige appreciatie van zijn opdrachtgevers kon verwerven. Zijn snelheid van werken was spreekwoordelijk; daarnaast werkte hij op een zo systematische wijze, als men bij kunstenaarsnaturen slechts zelden ontmoet.

Dit alles, gevoegd bij een innemende persoonlijkheid, wars van iedere hovaardij, een aristocratie van geest en een eruditie als slechts de besten bezitten, moest wel maken, dat niet slechts het heengaan van een bekwaam architect, maar ook dat van een voortreffelijk mens te betreuren valt.

Zijn menselijke eigenschappen weerspiegelen zich in de bouw-

werken, die hij schiep. Bij niet beschouwen daarvan wordt men steeds weer getroffen door de voorname allure, de evenwichtigheid en de verzorgdheid van ieder detail.

Reeds de vroege bouwwerken geven blijk van een eigen stijl, die, ofschoon eerder behoudend dan revolutionair te noemen, zich geleidelijk met de moderne tendenzen mee ontwikkelde en wellicht het meest tot rijpheid kwam in het kantoorpand voor de Eerste Nederlandsche Verzekering Mij. dat dan ook de bijzondere liefde van de bouwmeester had. Ofschoon niet iedereen hem op deze weg wilde volgen, is zijn invloed op veel, wat in de afgelopen twintig jaar in het bijzonder in Rotterdam gebouwd is, onmiskenbaar.

Niet alleen echter door zijn bouwkunstige voorbeelden beïnvloedde hij zijn omgeving. Hij zag het mede als zijn taak, de bouwkunst naar de mate van zijn krachten te bevorderen door werkzaamheid in verschillende vakorganisaties en door zijn kennis uit te dragen in aan jongeren gegeven cursussen.

Allen die zo of op andere wijze met hem in aanraking mochten komen, behouden een onvergetelijke herinnering aan deze bijzondere mens. Maar ook wanneer die persoonlijke herinneringen niet meer voortverteld kunnen worden, zullen zijn bouwwerken nog lang monumenten zijn, die zijn nagedachtenis bij toekomstige geslachten hoog zullen houden en zijn betekenis in het licht zullen stellen.